《狂人日记》，一九一八年作，第一次用鲁迅笔名发表在《新青年》杂志四卷五号上。这是鲁迅的第一篇白话小说，显示了“文学革命”的实绩。

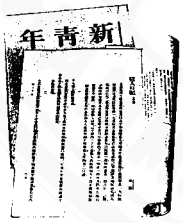

วิจารณ์เรื่องสั้นของหลู่ซิ่น

อาทร ฟุ้งธรรมสาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1 คำนำ

นักประพันธ์มักเป็นคนขี้บ่นที่หาผู้ฟังไม่ค่อยได้ จึงต้องรำพึงรำพันสิ่งอัดอั้นตันใจออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่การรำพึงรำพันของเขามักจะออกมาในรูปของศิลป เต็มไปด้วยสัจจะและพลัง คำรำพึงรำพันของเขาจึงกลายเป็นวรรณกรรม

หลู่ซิ่น (1881-1936) นักประพันธ์นามกระเดื่องของจีน เป็นนักประพันธ์ที่มีลักษณะเช่นนี้

เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2524 (1981) เป็นวันที่ครบรอบ 100 ปีของหลู่ซิ่น และเขาได้ล่วงลับไปแล้วถึง 45 ปี งานเขียนประเภทต่าง ๆ ของเขาได้รับการตีพิมพ์ในประเทศจีนครั้งแล้วครั้งเล่า นวนิยาย ขนาดสั้น และเรื่องสั้นต่าง ๆ ประมาณ 25 เรื่อง ได้ถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ หลายสิบภาษา งานเขียนประเภทเรื่องสั้นและแบบอื่น

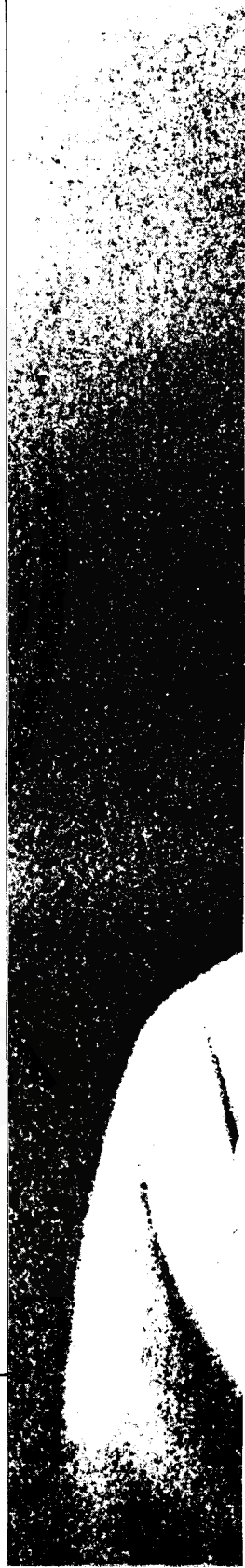

รูปหลู่ซิ่นที่ถ่ายในปี 1930

ของเขาได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง งานเขียนของเขาได้กลายเป็นมรดกทางวรรณกรรมของจีน และเขาก็ได้รับยกย่องว่าเป็น **บิดาแห่งวรรณกรรมจีนสมัยใหม่** เนื่องในโอกาสที่เขาถือกำเนิดมาครบ 100 ปี ในวันที่ 25 กันยายน ที่ผ่านมานี้ นิตยสารหลายฉบับในจีนและฮ่องกง ได้ลงเรื่องเกี่ยวกับเขา และงานเขียนของเขาเพื่อเป็นการไว้อาลัย และสดุดีเกียรติคุณของเขา ยกย่องเขาเป็น นักคิด นักปฏิวัติ ผู้บุกเบิกวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ ฯลฯ

คำยกย่องต่าง ๆ ที่มีต่อหลู่ซิ่นนั้น เป็นความเห็นอันเป็นเอกฉันท์ที่ไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือคนส่วนใหญ่เห็นว่าเขาควรได้รับเกียรติเช่นนั้น ในโลกวรรณกรรมของจีนสมัยใหม่ที่เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1981 เป็นต้นมานั้น มีน้อยคนที่ได้รับเกียรติเช่นเขา มีคนกล่าวว่า ชื่อเสียงของเขานั้นมีส่วนเกี่ยวโยงกับการเมืองอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ซึ่งเป็นจริงอยู่บ้าง *แต่ที่สำคัญที่สุดคือ งานประพันธ์ของเขาได้สะท้อนสภาพสังคมจีนในยุคที่สังคมศักดินากำลังจะเสื่อมสลายโดยที่สังคมแบบใหม่ยังไม่ได้เกิดขึ้นมาแทนที่ และสภาพของจีนที่ถูกมหาอำนาจเชือดเฉือนแบ่งปันจนกลายเป็นกึ่งศักดินา กึ่งเมืองขึ้นได้ดีที่สุด* เขาเป็นคนที่ได้ศึกษารากเง่าของที่มาของปัญหาต่าง ๆ ของจีนในสมัยนั้น ได้พยายามกระตุ้นเตือนให้ชาวจีนรู้ตัวว่าอะไรเป็นอะไร ปลุกให้ชาวจีนที่หลับไหลอยู่และภูมิใจกับอดีตอันรุ่งโรจน์จนไม่สามารถก้าวให้ทันวิวัฒนาการของสังคมให้ตื่นจากภวังค์ ให้ชาวจีนได้เห็นปัญหาสังคมและตัวเอง

ในบทความนี้ผู้เขียนใคร่ขอหยิบยกเรื่องสั้นบางเรื่องที่คนไทยรู้จักกันดี และมีฉบับแปลเป็นภาษาไทยแล้วมาเป็นแนววิเคราะห์ลีลาการเขียน กับแนวความคิดของหลู่ซิ่นที่ปรากฏในเรื่องสั้นเหล่านั้นตามที่ผู้เขียนได้ให้ความสนใจและศึกษามา

หลู่ซิ่นเคยกล่าวไว้ว่า สังคมที่มีความสงบสุข และสบายมากเกินไปนั้นย่อมไม่อำนวยให้เกิดนักเขียนที่ยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ทุกข์ยากจนเกินไปก็ไม่เอื้อต่อการผลิตงานเขียนดี ๆ เช่นกัน ดังนั้น เวลาจะพูดถึงงานเขียนของนักประพันธ์ผู้ใดผู้หนึ่ง จึงจำต้องเข้าใจถึงยุคสมัยที่เขามีชีวิตอยู่ เพราะสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและนอกประเทศจะมีส่วนสำคัญต่อการหล่อหลอมปรัชญาความคิดของเขาเป็นอย่างยิ่ง สังคมที่เขาอาศัยอยู่จึงมีอิทธิพลต่องานเขียนของเขาด้วย งานเขียนของเขาควรจะมีความสัมพันธ์กับสังคมที่เขาอาศัยอยู่ มิฉะนั้นแล้ว งานเขียนนั้นก็จะเป็นงานที่ผลิตจากหอคอยงาช้างแบบปรุงแต่งขึ้นที่ไม่ได้สัมผัสปัญหาสังคมที่แท้จริง

หลู่ซิ่นมีนามจริงว่าโจวซู่เหยิน เป็นคนเมืองซ่าวซิ่นในมณฑลเจ้อเจียงที่อยู่ตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน เขาเกิดในครอบครัว

วาดที่หลู่ซิ่นกำลังเอาของไปจำนำ
ะได้นำเงินที่ได้ไปซื้อยาให้พ่อ

ผู้ดีตกยาก ปู่เคยเป็นขุนนาง พ่อเคยสอบเป็นซิ่วฉาย (บัณฑิตระดับท้องถิ่น) เมื่อเขาอายุได้ 13 ปี ปู่ต้องข้อหายักยอกเงินหลวง และถูกจับเข้าคุก จากนั้นฐานะครอบครัวก็แย่ลง เขาต้องเข้า ๆ ออก ๆ ในโรงรับจำนำและร้านขายยาอยู่ตลอดเวลา เพื่อเอาเงินที่ได้จากโรงจำนำไปซื้อยามาต้มให้พ่อกิน จนพ่อที่ขี้โรคเจ็บออด ๆ แอด ๆ ได้ถึงแก่กรรมลงใน 4 ปีต่อมา ชีวิตในวัยเด็กของเขาไม่ใช่ชีวิตที่มีความสุขสบายนัก ก่อนออกจากบ้านเกิดไปเรียนต่อที่นานกิงนั้นเขาได้มีประสบการณ์ในชีวิตชนบทอย่างดีถึง 18 ปี เขาได้คลุกคลีกับเด็ก ๆ ชาวไร่ชาวนาอยู่เป็นประจำ ประสบการณ์ในวัยเด็กได้กลายเป็นวัตถุดิบที่เขาชอบนำไปผูกเป็นเรื่องสั้นในเวลาต่อมา เรื่องที่ดีเด่นที่สุดของเขาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับชีวิตชาวไร่ชาวนา ซึ่งจะได้พูดต่อไปเมื่อกล่าวถึงเรื่องเหล่านั้น

ตอนอายุ 18 ปี เขาได้เข้าไปเรียนต่อที่เมืองนานกิง ภายในหนึ่งปีก็สอบเข้าเรียนวิชาเหมืองแร่และการรถไฟได้ การตัดสินใจเรียนวิชานี้ต้องมีความกล้าหาญเป็นพิเศษ เพราะคนสมัยนั้นส่วนมากคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนนั้นควรจะเรียนเพื่อสอบเป็นขุนนาง (ระบบนี้ถูกยกเลิกไปใน ค.ศ. 1905) การเลือกเรียนวิชาที่รับมาจากตะวันตกนั้นถือว่าเป็นการกระทำของคนสิ้นคิดที่ไม่มีทางไปแล้ว เป็นการขายอนาคตให้แก่ฝีฝรั่งเท่านั้น[1] หลู่ซิ่นได้เลือกเรียนวิทยาศาสตร์แทนตำราของลัทธิขงจื๊อที่นานกิงนานถึง 4 ปี นอกจากได้ศึกษาวิชาที่ตนเลือกเรียนซึ่งถือว่ายังเป็นของใหม่สำหรับชาวจีนในสมัยนั้นแล้ว เขายังมีโอกาสสัมผัสปรัชญาความคิดแบบประชาธิปไตยของตะวันตก ทฤษฎีวิวัฒนาการ เช่น Origin of Species ของ ดาร์วิน (Darwin 1809-1882) และงานเขียนทางวิทยาศาสตร์ของ T.H. Huxley (1825-1895) เช่น Zoological Evidences as to Man's Place in Nature (1863) และ Science and Culture (1881) ด้วย ความรู้เหล่านี้ได้กลายเป็นแสงประทีปส่องทางชีวิตให้เขา และได้กลายเป็นอาวุธทางความคิดของเขาในการต่อสู้กับสภาพที่เลวร้ายในช่วง 1907 ถึง 1927 ด้วย[2] เขาคิดว่าสังคมควรมีการวิวัฒนาให้เจริญ ชีวิตผู้คนควรมีความสุขความสบาย ควรเป็นชีวิตที่ดีงาม มีศักดิ์ศรีกว่าแต่ก่อน เช่น ลิงยังวิวัฒนาการมาเป็นคนได้ แต่เมื่อกลายมาเป็นคนแล้วกลับไม่มีการพัฒนาให้ดีขึ้น ก็ย่อมมีสาเหตุบางอย่างทำ

---

(1) Lu Hsun, **Selected Stories of Lu Hsun.** (Peking : Foreign Languages Press 1972), P 2.

(2) **ประเทศจีน** (ฉบับ กันยายน 1881) (ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์เหอินหมิงฝ้าเป้า 1981) หน้า 7.

ให้สังคม (จีน) เลวร้ายเช่นนั้น หลู่ซิ่นจึงพยายามชี้ให้เห็นถึงรากเง่าอันเลวร้ายที่ทำให้สังคมจีนต้องพิการเป็นอัมพาตเช่นนั้น

ในปี 1902-1909 เขาได้มีโอกาสไปศึกษาวิชาแพทย์ที่เมืองเซนไดซึ่งอยู่ทางอีสานของเกาะฮอนชู ประเทศญี่ปุ่น การไปศึกษาต่อต่างประเทศในช่วงนั้นเป็นสิ่งที่นักศึกษาใฝ่ฝันกันมาก นักศึกษาเป็นจำนวนหมื่นได้หลั่งไหลไปศึกษาหาความรู้ที่ประเทศญี่ปุ่น เพราะอยู่ใกล้ประเทศจีน แต่สิ่งสำคัญที่ดึงดูดนักศึกษาจีนไปเรียนต่อในญี่ปุ่นนั้น เนื่องจากญี่ปุ่นสามารถนำวิทยาการตะวันตกมาปรับปรุงประเทศในสมัยเมอิจิ (1868-1912) จนประสบความสำเร็จสามารถทำสงครามชนะราชวงศ์เช็ง (1895) ที่ประเทศเกาหลี และชนะรัสเซียที่จีน (1905) ได้ และยกฐานะของชาติเป็นมหาอำนาจ

หลู่ซิ่นเมื่อยังอยู่ในวัยเด็กนั้นใฝ่ฝันที่จะได้ศึกษาวิชาที่จะนำไปช่วยชาติ การตัดสินใจเรียนวิชาแพทย์นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีพ่อที่ขี้โรคเจ็บออด ๆ แอด ๆ และยาจีนโบราณที่เขาไปซื้อหามาต้มให้พ่อกินนั้น เป็นยาที่ไม่ค่อยถูกหลักวิชาการเท่าไหร่นัก ดังเช่นที่เขากล่าวไว้ในบทนำชุดเรื่องสั้น ตะโกนสู้ ว่า หลังจากเขาได้ศึกษาที่นานกิงแล้วก็รู้สึกว่าแพทย์แผนโบราณของจีนนั้นไม่น่าเชื่อถือเมื่อเปรียบกับหลักวิทยาศาสตร์ที่เขาได้ศึกษาในนานกิง

".....วิธีการศึกษาของชาวจีนที่ผมเคยได้เห็น ได้ฟังมานั้น เมื่อนำมาเทียบกับความรู้ที่เรียนรู้ในเวลาต่อมาแล้ว ผมเริ่มรู้สึกว่า แพทย์จีนนั้นโกหกพกลมจริง ๆ พอนึกได้เช่นนี้แล้วก็อดสงสารคนไข้ที่ต้องเอาชีวิตมาเสี่ยงจนได้รับเคราะห์ไม่ได้....."[3]

ประสบการณ์ในวัยเด็กเป็นแรงผลักดันให้เขาเลือกเรียนวิชาแพทย์ศาสตร์ในญี่ปุ่น แต่ประสบการณ์ในญี่ปุ่นกลับทำให้เขาได้ความคิดใหม่อีกอย่างหนึ่งว่า วิชาแพทย์ยังไม่อาจรักษาโรคทางจิตใจให้แก่คนจีนในสมัยนั้นได้ เพราะจิตวิญญาณของชาวจีนที่ถูกจำจองอยู่ในกรอบประเพณีที่วิวัฒนามาจากลัทธิขงจื๊อและระบบศักดินามาเป็นเวลาสองพันปี และการถูกประเทศล่าอาณานิคมย่ำยีมาตั้งแต่ 1840 (สงครามฝิ่น) นั้น ได้ชาด้านลง จำเป็นต้องปลุกให้เขาตื่นขึ้น เพื่อให้พวกเขาสำนึกถึงภัยที่จะมาทำลายชาติและตัวเอง ทั้งนี้เพราะชาวจีนไม่น้อยไม่เห็นอันตรายเช่นนี้ดังที่หลู่ซิ่นได้ประสบในการชมภาพยนตร์ในญี่ปุ่นเรื่องหนึ่ง

"...ครั้งหนึ่ง จากภาพที่กำลังฉายอยู่นั้น ทันทีข้าพเจ้าก็ได้เห็นชาวจีนที่ไม่ได้เห็นมานานเป็นจำนวนมาก คนหนึ่งถูกมัดอยู่ตรงกลาง และมีอีกหลาย ๆ คนยืนอยู่ข้าง ๆ เขา ผู้คนเหล่านี้ร่างกายแข็งแรงล่ำสัน ทั้งนั้น แต่ก็แสดงอารมณ์ชาด้านออกมาอย่างเห็นได้ชัด ตามที่พากย์นั้นว่า คนที่ถูกมัดเป็นจารชนที่ทำงานให้ฝ่ายรัสเซีย กำลังจะถูกทหารญี่ปุ่นตัดหัวเสียบประจาน และพวกที่ยืนอยู่ข้าง ๆ นั้นเป็นผู้ที่มาชมการตัดหัวเสียบประจานอันมโหฬารครั้งนี้..."[4]

ประสบการณ์ในญี่ปุ่นทำให้หลู่ซิ่นตระหนักถึงภัยที่ชาวจีนมองไม่เห็น หรือเห็นแล้วไม่สะทกสะเทือน

นับตั้งแต่สงครามฝิ่นในปี 1840 เป็นต้นมา จีนต้องแพ้สงครามครั้งแล้วครั้งเล่า ประเทศถูกมหาอำนาจล่าเมืองขึ้นแย่งเฉือนกันเป็นชิ้น ๆ ประเทศตกอยู่ในสภาพกึ่งเมืองขึ้น คนไม่น้อยกลับนิ่งดูดาย ไม่สะทกสะท้านกับชะตากรรมของประเทศ บางคนยังร่วมมือกับต่างชาติทำลายชาติของตนเองเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัวดังพวกที่ถูกตราหน้าว่าขายชาติ แต่บุคคลเหล่านี้ยังไม่ใช่คนที่ร้ายกาจและ

(3) หลู่ซิ่น **นวนิยายหลู่ซิ่นฉบับเลือกสรร** (ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ซินอี้, 1978) หน้า 3.

(4) หลู่ซิ่น **ชุมนุมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เปลวเทียน) หน้า 4.

อันตรายที่สุดในความรู้สึกของหลู่ซิ่น เขากลับเห็นว่า ผู้ที่ถูกจำจองไว้ในพันธนาการของวัฒนธรรมต่าง ๆ จนตัวเองมีนิสัยเป็นทาสโดยไม่รู้ตัว เช่น คนที่มีร่างกายแข็งแรง บึกบึน ล่ำสัน แต่มีดวงตาที่ปราศจากแววประกายนิ่งดูเพื่อนร่วมชาติถูกประหารจากต่างชาติด้วยอารมณ์ที่เฉยเมยดังเช่นที่เขาเห็นในหนังสารคดีนั้น เป็นสิ่งที่เลวร้ายและเป็นอันตรายกว่า เพราะเขามีนิสัยเป็นทาส เป็นขี้ข้าและยังเป็นคนโง่เขลา ซึ่งเป็นเหยื่อที่เกิดจากวัฒนธรรมจีนที่ไม่ชอบธรรมที่จอมปลอม ดังนั้น เขาจึงคิดว่าควรชี้ให้ประชาชนเห็นถึงที่มาของโรคร้ายของสังคม ให้พวกเราตื่นขึ้นมาสำรวจตัวเองและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และหลู่ซิ่นคิดว่าวรรณกรรมน่าจะทำหน้าที่เช่นนี้ได้ผลกว่าการแพทย์เพราะวรรณกรรมจะช่วยเยียวยารักษาโรคร้ายของสังคม อย่างน้อยยังชี้ให้ผู้คนทั่วไปทราบถึงภยันตรายดังเช่นที่กล่าวมาแล้ว ส่วนวิชาแพทย์นั้นรักษาได้เฉพาะร่างกาย ยังไม่สามารถชี้ให้เห็นหรือเข้าถึงปัญหาขั้นพื้นฐานของสังคมอันเป็นรากเง่าของปัญหาทั้งปวงได้

เมื่อหลู่ซิ่นแน่ใจแล้วว่า ตัวเองควรใช้วรรณกรรมเป็นอาวุธและเครื่องมือในการชี้ให้ผู้คนเห็นถึงแหล่งของโรคร้ายที่ทำให้สังคมพิการแล้ว เขาก็ได้หันมาสนใจวรรณกรรมแทน โดยศึกษาและแปลวรรณกรรมของชนชาติที่ถูกกดขี่ ถูกปิดตาเช่นเดียวกับชาวจีน วรรณกรรมที่เขาสนใจและแนะนำให้จีนรู้จักนั้นคือ วรรณกรรมของรัสเซีย โปแลนด์ และกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก วรรณกรรมที่เขาอ่านมากที่สุดและมีอิทธิพลต่อแนวความคิดและงานเขียนของเขาในเวลาต่อมาคือ งานของ Gogol ของรัสเซีย Sienchiewitz ของโปแลนด์ และ โซเซกิ นะทสึเมะ (1867-1916)[5] กับ โอไง โมริ (1862-1922)[6] ของญี่ปุ่น

2 เรื่องสั้นของหลู่ซิ่น

งานเขียนของหลู่ซิ่นนอกจากเป็นนวนิยายและเรื่องสั้นแล้ว ยังมีบทความ ปกิณกะ จดหมาย บันทึกและอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ในบทความนี้จะขอพูดถึงเรื่องสั้นของเขาเท่านั้น ก่อนอื่นจะขอหยิบยกข้อความบางตอนจาก **"ทำไมข้าพเจ้าถึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย"**[7] มาเพื่อประกอบการอธิบายถึงคุณลักษณะของเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น

ในบทความ "ทำไมข้าพเจ้าถึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย" นั้น เขากล่าวไว้ว่า "ต้องการใช้พลังของนวนิยายมาปรับปรุงแก้ไขสังคม"[8]

หลังจากกลับจากญี่ปุ่นแล้ว หลู่ซิ่นได้เป็นครูสอนหนังสืออยู่หลายแห่ง ต่อมาได้ย้ายไปสอนที่ปักกิ่ง เขาไม่ค่อยมีเวลาอ่านนวนิยายเช่นสมัยยังอยู่ญี่ปุ่น ทั้งนวนิยายที่เขาอยากจะอ่านก็หาได้ยาก มีคนมาคะยั้นคะยอให้เขาเขียนอะไรสักอย่าง และเกี่ยวกับการจับปากกาขึ้นแต่งนวนิยาย เขาได้พูดไว้เช่นนี้

"... แต่ที่ข้าพเจ้าเขียนนวนิยายนั้น ใช่ว่าเป็นเพราะทะนงตัวว่ามีพรสวรรค์ในการประพันธ์ก็หาไม่ เป็นเพราะหอพักที่ข้าพเจ้าพักอยู่ในตอนนั้นไม่ค่อยมีหนังสือให้อ่าน จะเขียนบทความก็ขาดที่อ้างอิง คิดจะแปลหนังสือก็หาต้นฉบับไม่ค่อยได้ ดังนั้นจึงได้เขียนงานที่มีลักษณะคล้ายนวนิยายขึ้น นั่นก็คือ **"บันทึกของคนบ้า"** *(1918)....."*[9]

ข้อความที่พูดค่อนข้างถ่อมตัวและอย่างไม่ค่อยตั้งใจตอนนี้ ดูเผิน ๆ อาจคิดว่าหลู่ซิ่นเป็นนักประพันธ์โดยบังเอิญ แต่หากศึกษาให้ละเอียดแล้วจะพบว่า การเป็นนักประพันธ์ของเขานั้น ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ เพราะตอนทิ้งวิชาแพทย์แล้วหันมาสนใจวรรณกรรมนั้น แสดงว่าเขามีความตั้งใจมาตั้งแต่สมัยยังอยู่ญี่ปุ่นแล้ว และจากข้อความที่ต่อจากที่อ้างมานี้เล็กน้อย จะมีข้อความเกี่ยวกับลักษณะของนวนิยายในความหมายของหลู่ซิ่น และจากข้อความนี้ จะพบว่าเขาได้ศึกษาสังเกตสังคมจีนมานาน และอัดอั้นมานาน นวนิยายเป็นวิธีการแสดงออกของเขา นั่นก็คือ เขาเห็นว่านวนิยายควรเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษา ให้ผู้อ่านเรียนรู้ และให้ผู้อ่านหลุดออกจากสภาพของความไม่รู้ เขาคิดว่า ศิลปที่ดีนั้นควรเป็นศิลปเพื่อชีวิต ควรเป็นเครื่องมือปรับปรุงชีวิตผู้คนให้ดีขึ้น คือให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้ปัญหาและกระตุ้นให้พวกเขาหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น เขาประณามหนังสือประเภทใช้อ่านเล่น และศิลปเพื่อศิลป ดังคำพูดตอนหนึ่งว่า

---

(5) เป็นนักประพันธ์ชื่อดังของญี่ปุ่น เขาเคยศึกษาที่อังกฤษ ได้รับยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่ งานเขียนของเขามักจะพูดถึงปัญหาของปัญญาชนสมัยเมอิจิ(1868-1912)ที่พบว่าตนเองวางตัวไม่ถูกในสังคมที่ของเก่ากำลังจะถูกทำลาย ตัวเองก็ไม่แน่ใจนักว่า สิ่งใหม่ควรจะเป็นอะไร คือมักจะพูดถึงปัญหาระหว่างคนกับสังคมและความขัดแย้งกันในตัวเอง

(6) เป็นนักประพันธ์ นักแปล นักวรรณกรรมวิจารณ์ และนักประพันธ์ละครชื่อดังของญี่ปุ่น เขาเคยศึกษาแพทย์ศาสตร์ที่เยอรมัน เป็นคนแรกที่แนะนำแนวการประพันธ์ของชาวตะวันตกมายังญี่ปุ่น เขาและโซเซกิ ได้รับยกย่องว่าเป็นสองยักษ์ใหญ่ในวรรณกรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่

(7) **ประสบการณ์การเป็นนักเขียน** (เซี่ยงไฮ้ : สำนักพิมพ์เทียนหม่าซูเตี๋ยน ฉบับพิมพ์ใหม่ 1978) หน้า 1

(8) เพิ่งอ้าง หน้า 1

(9) เพิ่งอ้าง หน้า 3

"...ดังนั้น ข้าพเจ้าจะนำวัตถุดิบมาจากกลุ่มคนที่เคราะห์ร้ายในสังคมที่พิการและเลวร้าย พยายามเปิดโปงชี้ให้เห็นความเลวร้ายเหล่านั้น เพื่อว่าพวกเขาจะได้หาวิธีเยียวยารักษา..."[10]

นวนิยายและเรื่องสั้นของหลู่ซิ่นนั้น มักจะสะท้อนชีวิตคนจีนทั่วไปที่ตกเป็นเหยื่อของวัฒนธรรมของจีน ที่ตัวเองค่อย ๆ ถูกทำลายจนพบหายนะในที่สุดหรือไม่ก็กลายเป็นตัวตลกไปโดยไม่รู้ตัว และผู้ที่หัวเราะเยาะผู้อื่นก็ไม่เฉลียวใจเลยว่าตัวเองกำลังจะเป็นเหยื่อรายต่อไป งานเขียนของหลู่ซิ่นมิได้พูดถึงกลุ่มคนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง แต่ครอบคลุมชาวจีนที่มีลักษณะเป็นเหยื่อวัฒนธรรมจีนโดยทั่วไป

".....เรื่องที่เขียนนั้น มักจะเป็นเรื่องราวที่เคยเห็นหรือได้ยินได้ฟังมาแต่ก็ไม่ได้บันทึกเอาทั้งดุ้น เพียงแต่นำเอาส่วนใดส่วนหนึ่งมาปรุงแต่งเสียใหม่ ให้สามารถใช้แสดงความนึกคิดของตัวเองได้ ตัวละครก็เช่นกัน ไม่ได้จำลองมาจากผู้ใดผู้หนึ่ง ปกติอาจมีปากเป็นชาวเจ๋อเจียงใบหน้าเป็นชาวปักกิ่ง เสื้อผ้านั้นเป็นของชาวซานซี ผสมผสานกันเข้าเป็นตัวละคร การที่มีคนกล่าวว่า เรื่องนั้นเรื่องนี้ต้องการด่าคนโน้นคนนี้จึงเป็นคำพูดที่ไม่ถูกต้อง....."[11]

บทความเรื่อง "ทำไมข้าพเจ้าจึงเป็นนักประพันธ์นวนิยาย" ที่ยกมานี้ เป็นบทความที่หลู่ซิ่นเขียนในปี 1933 หลังจากเขาเขียนบันทึกของคนบ้า (1918) มา 15 ปี บทความสั้น ๆ นี้ เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำเราไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเขียนของเขาได้เป็นอย่างดี ความสำเร็จในการใช้ภาษาพูดแต่งนวนิยายของหลู่ซิ่นนั้นเป็นการบุกเบิกวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ วรรณกรรมประเภทนวนิยายได้กลายเป็นกระแสธารใหญ่ของวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีน เป็นวรรณกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแนบแน่น และความคิดที่ว่าจีนจะอยู่รอดและเข้มแข็งได้ต้องรับเอาวิทยาการของตะวันตกมาปรับปรุงประเทศนี้ ทำให้วรรณกรรมจีนประเภทนวนิยายกลายเป็นวรรณกรรมการเมืองไปก็มี *แต่อย่างไรก็ตามวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีนยังมีส่วนคล้ายคลึงกับวรรณกรรมสมัยก่อนของจีนคือ วรรณกรรมสมัยก่อนของจีนนั้นนอกจากให้ความบันเทิงและศึกษาค้นหาตัวเองว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ตนเองสมบูรณ์แล้วยังต้องการอบรมผู้อื่นให้เป็นคนดีงาม ส่วนวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ก็มีลักษณะเช่นนี้ และมีไม่น้อยนอกจากเปิดโปงความเลวร้ายของสังคมแล้วยังได้ชี้แนะวิธีการแก้ปัญหาและโน้มน้าวให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาทางลัทธิการเมืองด้วย*

3 บันทึกของคนบ้า (1918) เรื่องสั้นที่เบิกศักราชวรรณกรรมจีนสมัยใหม่

เมื่อมีคนจากนิตยสาร "ชินชิงเหนียน"[12] (นิตยสารคนหนุ่ม) (1915-1722) มาคะยั้นคะยอให้หลู่ซิ่นเขียนบทความนั้นได้มีการเจรจาโต้ตอบที่สำคัญมาก การโต้ตอบนั้นสะท้อนชะตาของชาวจีนมากมายที่ไม่ทราบว่าตนกำลังถลำตัวเข้าสู่ความหายนะ

หลู่ซิ่นได้ตอบคำถามของคนจากนิตยสารที่ว่าทำไมไม่ลองเขียนอะไรสักอย่างว่า

"สมมุติว่าบ้านเหล็กหลังหนึ่งไม่มีประตูหน้าต่างซึ่งก็ยากนักที่จะพังมันได้ ในบ้านหลังนี้มีคนเป็นอันมากกำลังหลับสนิท และอีกไม่นานก็จะอึดอัดตาย แต่เนื่องด้วยเป็นการตายดับในภาวะหลับไหล พวกเขาจึงไม่รู้สึกเศร้าโศกระทมในการตายของตน บัดนี้ คุณร้องตะโกนขึ้นจนผู้ที่สมองค่อนข้างแจ่มใสสองสามคนสะดุ้งตื่น ทำให้ผู้เคราะห์ร้ายจำนวนน้อยนี้ต้องรับทุกข์ทรมานก่อนจะตายอย่างช่วยไม่ได้ แล้วคุณ

---

[10] เพิ่งอ้าง หน้า 4

[11] เพิ่งอ้าง หน้า 5

[12] เป็นนิตยสารที่จัดทำโดยเฉิงตู้ซิ่ว (ค.ศ. 1880-1942 ที่เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์คนแรกของจีนในปี 1921 ต่อมาถูกกล่าวหาว่าแปรพักต์ถูกขับออกจากพรรคในปี 1927) ที่เชี่ยงไฮ้ ต่อมาเฉิงตู้ซิ่ว หลี่ห้าจาว เฉียนเสนถง และพวกหูฉือได้ร่วมเป็นกรรมการออกนิตยสารเล่มนี้ บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยปักกิ่ง นิตยสารคนหนุ่มจึงกลายเป็นวารสารมหาวิทยาลัยปักกิ่งไปโดยปริยาย วัตถุประสงค์ของนิตยสารคนหนุ่มต้องการจะรวมพลังต่อสู้กับสังคมศักดินาต้องการปลดปล่อยสตรีให้ออกจากแอกของวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่ไม่เป็นธรรมของจีน บทความที่สนับสนุนการปรับปรุงการใช้ภาษาของหูฉือ บทความเกี่ยวกับปฏิวัติวรรณกรรมของเฉิงตู้ซิ่ว และบันทึกของคนบ้าของหลู่ซิ่นก็ลงในนิตยสารเล่มนี้ เป็นนิตยสารที่มีบทบาทมากมายทั้งในด้านการเมือง วัฒนธรรม และวรรณกรรมของจีน

คิดว่ามันเป็นคุณต่อพวกเขากระนั้นเหรอะ ?"

"แต่เมื่อสองสามคนฟื้นตื่นขึ้นมาแล้ว คุณย่อมพูดไม่ได้ว่าไม่มีหวังที่จะพังบ้านเหล็กหลังนี้เสียเลย"[13]

และหลู่ซิ่นก็รับปากจะเขียนเรื่องลงนิตยสารคนหนุ่ม นั่นคือเรื่อง **"บันทึกของคนบ้า"** ที่เบิกฟ้าวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ จากนั้นเรื่องที่อัดอั้นอยู่ในใจ หลู่ซิ่นมาเป็นเวลา 17 ปี (อายุตอนเขียนบันทึกของคนบ้า) ก็ถูกผูกเป็นนวนิยายและเรื่องสั้น รวม 25 เรื่อง คล้ายน้ำไหลบ่าไปทั่วทุกมุมของประเทศจีน ชีวิตหลายรูปแบบ ปัญหาที่หมักหมมมาเป็นพัน ๆ ปีถูกเปิดโปงตีแผ่และจำลองสะท้อนออกมาในเรื่องสั้น 25 เรื่องนี้ เรื่องสั้นเหล่านี้ได้รวมเป็นชุมนุมเรื่องสั้น 2 ชุด คือ **"ตะโกนสู้"** 14 เรื่อง และ **"ลังเลใจ"** อีก 11 เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้ส่วนใหญ่พูดถึงชะตากรรมอันน่าเศร้าที่เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากสังคม บ้างก็เกี่ยวกับชะตากรรมของผู้คนที่ได้ตกเป็นเหยื่อของสังคม บ้างก็เกี่ยวกับปัญญาชนที่ถูกวัฒนธรรมเก่า ๆ กัดกินจนใกล้จะหมดความเป็นคน บ้างก็เป็นเรื่องราวของผู้คนที่กำลังสยบให้แก่พลังของสังคมเก่าเพราะหมดแรงที่จะยืนหยัดต่อสู้ต่อไป นอกจาก "บันทึกของคนบ้า" แล้ว จะหยิบยกบางเรื่องที่วงการอ่านของไทยชอบกล่าวขวัญกันมาวิเคราะห์ดูว่าหลู่ซิ่นได้พูดถึงอะไรบ้างในเรื่องสั้นเหล่านั้น

"บันทึกของคนบ้า" (1918) เป็นนวนิยายแบบเรื่องสั้นเรื่องแรกที่ผู้แต่งใช้นามปากกาว่าหลู่ซิ่น (แม่เขาแซ่หลู่) และถือเป็นวรรณกรรมจีนสมัยใหม่เล่ม (เรื่อง) แรกด้วย เป็นเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมต่างชาติ เป็นเรื่องที่ใหม่ทั้งเนื้อหาและท่วงทำนองในการประพันธ์ (แต่งด้วยภาษาพูด) ทางด้านเนื้อหานั้นได้พูดถึงปัญหาของคน และรากเง่าแห่งความเลวร้ายของสังคมจีน ที่ทำให้ผู้คนตกเป็นเหยื่อของสังคม ซึ่งผิดจากวรรณกรรมสมัยก่อนที่มุ่งการให้ความบันเทิงเป็นหลัก ตัวละครในเรื่องนี้ได้เกิดความคลุ้มคลั่งกลัวว่ามีคนมาปองร้ายอยู่ตลอดเวลา เขาหวาดกลัวจนประสาทเสีย ผู้คนเลยเข้าใจว่าเขาสติเสียแล้ว เลยจับไปขังไว้เพื่อจะได้ทำการรักษา เมื่อถูกคุมขังไว้เช่นนั้น เขาก็กลัดกลุ้มใจยิ่งขึ้น เขาได้บันทึกไว้ในอนุทินว่า ได้พบคำว่า "กินคน" ระหว่างบรรทัดของตำราขงจื๊อและหนังสือจริยธรรมของจีน และหวาดกลัวว่าตัวเองก็อาจถูกกินไปในที่สุด

หลู่ซิ่นได้ชี้ให้เห็นในนวนิยายเรื่องนี้ว่า ด้านหลังของคำว่าศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมนั้น ซ่อนเร้นด้วยคำว่า "คนกินคน" ซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ในการเสนอเรื่องของหลู่ซิ่น เป็นการเปิดหน้ากากของวัฒนธรรมที่ถือกันว่าดีงามของจีน วัฒนธรรมที่ขาดความชอบธรรมเช่นนี้ทำไมจึงถือปฏิบัติกันมาได้จนถึงสมัยนั้น ทั้งนี้ก็เพราะวัฒนธรรมและคำสอนดังกล่าว เอื้อต่อการปกครองของระบบศักดินา แต่มันเป็นภัยต่อคนธรรมดาสามัญที่สิทธิเสรีภาพถูกริดรอนไปทีละนิด จนตัวเองไม่รู้สึกและถือปฏิบัติจนเคยชิน ความเคยชินก็ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่หลู่ซิ่นกลับเห็นว่า ถ้าไม่ขุดคุ้ยชี้ให้เห็นชัดถึงรากเง่าของปัญหาและความเลวร้ายแล้ว มันจะเป็นภัยมหาศาลที่จะนำชาวจีนไปสู่ความหายนะได้ เรื่อง "บันทึกของคนบ้า" นี้เป็นการวิจารณ์ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ไม่เป็นธรรมของจีน และเมื่อได้ชี้ให้เห็นถึงรากเง่าของความเลวร้ายทั้งปวงแล้ว หลู่ซิ่นก็ได้ก้องร้องให้ผู้คนช่วยเหลือเด็ก ๆ ด้วย เพราะพวกเด็ก ๆ อาจไม่เคยกินคน อย่าให้เด็กเหล่านั้นใช้วัฒนธรรมบังหน้าและไปกินใครเข้า และป้องกันอย่าให้พวกเขาต้องตกเป็นเหยื่อสังเวยวัฒนธรรมอันไม่เป็นธรรมเหล่านั้นอีก และหลู่ซิ่นเชื่อว่า ระบบสังคมแบบคนกินคนจะอยู่ต่อไปไม่ได้ เราต้องทำให้คนเรากลับไปสู่สภาพความเป็นคน เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีมนุษยธรรมผู้หนึ่งในแง่ที่ว่าเขาเห็นคุณค่าของชีวิต อธิปไตยของคนที่เราควรยอมรับและพลังของมนุษย์ที่เราควรเลื่อมใส เขาคิดว่าควรให้การศึกษาที่ถูกต้องแก่อนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป คำว่า "แก้นิสัยคน" ของหลู่ซิ่นนั้นก็คือเรื่องที่กล่าวมานี้เอง[14] คืออย่าทำลายคนและให้คนที่ถูกทำลายแล้วกลับไปสู่ความเป็นคน

ถ้าเราพิจารณาเรื่องสั้นของหลู่ซิ่นเรื่องต่อ ๆ มาอย่างละเอียดแล้ว ก็จะพบว่าอรรถบท (theme) เรื่องวัฒนธรรมแบบ "คนกินคน" ในเรื่อง "บันทึกของคนบ้า" นั้น ทำหน้าที่คล้ายอารัมภบทของเรื่องอื่น ๆ ด้วย มีอีกหลายเรื่องได้พูดถึงปัญหานี้ในแต่ละแง่มุมอื่นด้วยตัวอย่างชีวิตที่ชัดเจนกว่า ชี้ให้เห็นชัดว่า คนกินคนนั้นหมายถึงอะไร

4 ข่งอี๋จี่ (1919) — เหยื่อสังเวยการศึกษาระบบเก่า

ข่งอี๋จี่เป็นเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากเรื่องหนึ่งของหลู่ซิ่น เป็นการพูดถึงชะตากรรมของข่งอี๋จี่ นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสอบเป็นขุนนางตามวิธีการคัดเลือกคนเข้าทำงานหลวง

---

(13) หลู่ซิ่น, **ชุมนุมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เปลวเทียน) หน้า 8

(14) เหมาตุ้น, **วรรณกรรมวิจารณ์** (เซี่ยงไฮ้ : สำนักพิมพ์ซังไห่เหวินอี้ 1980) หน้า 141

สมัยสังคมศักดินา[15] เขาสอบครั้งแล้วครั้งเล่า จนค่อย ๆ แก่ตัวลง ชีวิตค่อย ๆ ตกต่ำ ค่อย ๆ หมดสภาพความเป็นคน เขาทำอะไรไม่เป็น ซ้ำยังมีนิสัยขโมยหนังสือคนอื่น เขากลายเป็นตัวตลกของสังคมที่ผู้คนชอบหัวเราะเยาะ ในที่สุดเขาก็หายสาปสูญไปไม่มีใครทราบว่าเขาหายไปไหน และไม่มีใครไปสนใจด้วย

"ข่งอี๋จี่" เป็นเรื่องที่หลู่ซิ่นใช้ฉากของหลู่เจิ้น (เป็นนามสมมุติของบ้านเกิดของหลู่ซิ่น)[16] ซึ่งเป็นฉากที่เขาชอบใช้เมื่อพูดถึงชีวิตในชนบท ในเรื่องนี้หลู่ซิ่นให้ข่งอี๋จี่ไปปรากฏตัวในร้านเหล้าแห่งหนึ่งโดยให้เด็กขายเหล้าเป็นคนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ ข่งอี๋จี่ ข่งอี๋จี่ได้พยายามศึกษาเล่าเรียนแต่ก็ไม่อาจเบียดเข้าไปยังโลกของปัญญาชนที่ประสบความสำเร็จ มีชีวิตที่เจริญก้าวหน้าในการเป็นขุนนางได้ แต่เขาก็ไม่สามารถมีชีวิตเยี่ยงสามัญชนและผู้ใช้ชีวิตแรงงานทั้งหลาย จนมีชีวิตที่อด ๆ อยาก ๆ ได้แต่รับจ้างเขียนหนังสือบางครั้งบางคราวเพื่อประทังชีพ เขามีนิสัยลักเล็กขโมยน้อย จนไม่ค่อยมีใครอยากจ้างเขาทำงาน ปัญญาชนที่ประสบความสำเร็จไม่อยากคบหาเขา เขาก็ไม่ยอมลงไปคลุกคลีกับสามัญชนทั่วไป ที่จริงคนสามัญก็ยังแสดงความดูถูกดูแคลนที่เขาไม่ประสบความสำเร็จในการสอบเป็นขุนนาง หยอกล้อจนเขาได้รับความอับอาย ผู้คนกลับเห็นเป็นเรื่องสนุกสนาน แม้กระทั่งเด็กบางคนก็ชอบรังแกหัวเราะเขา แต่เขาเป็นคนรักเด็ก เด็กบางคนก็ชอบเขา

ชีวิตข่งอี๋จี่ที่ค่อย ๆ ตกต่ำจนมีสภาพเหมือนขอทานคนหนึ่ง

"ข่งอี๋จี่ทำให้พวกเราครึกครื้นรื่นเริงเช่นนี้แหละ แต่เมื่อไม่มีแกอยู่ด้วย ผู้คนก็อยู่กันตามปกติ"[17]

ข่งอี๋จี่ได้กลายเป็นคนที่มีก็ได้ ไม่มีก็ไม่เสียหาย ซึ่งเป็นชะตาที่น่าเศร้าของเขา เขาหมั่นศึกษามาครึ่งค่อนชีวิต กลับไม่สามารถใช้ชีวิตเยี่ยงคนธรรมดาคนหนึ่ง

ข่งอี๋จี่ถึงมีชีวิตที่ตกอับ แต่ก็ยังอดภูมิใจในความเป็นปัญญาชนของตัวเองไม่ได้ เช่น เมื่อถูกกล่าวหาว่าเป็นขโมย เขาก็แก้ตัวด้วยคำพูดที่ผู้คนฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง

"อันว่าผู้ดีไซร้ ถึงยากไร้ก็ถือศักดิ์"[18] และติดตามด้วยฤาและแฮไซร้ที่ผู้คนไม่ค่อยเข้าใจ แต่ผู้คนกลับเฮฮาขึ้น เป็นการหัวเราะเยาะเย้ยเขา แม้พูดกับเด็ก ๆ เขาก็ชอบใช้คำพูดที่จำมาจากตำรับตำราโดยไม่คำนึงว่าเด็กจะเข้าใจหรือไม่ เช่น ตอนหนึ่งเขาได้แจกถั่วให้เด็กที่มามุงเขา แต่เด็ก ๆ อยากได้มากกว่านั้น แทนที่เขาจะปฏิเสธว่าไม่มีหรือมีน้อยจะกินเองแต่คำพูดที่เขาใช้นั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาสมัยก่อนที่เรียนแล้วใช้ไม่เป็น เขาพูดกับเด็กเหล่านั้นว่า

"บ่ มาก บ่ มาก มากฤาไฉน ? บ่ มากแลนา"[19]

สิ่งที่น่าเศร้าที่สุดของข่งอี๋จี่และเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความไม่เป็นธรรมของระบบการสอบสมัยนั้นก็คือที่ ข่งอี๋จี่ถูกคนของบัณฑิตติง ทุบตีจนขาหักเมื่อเขาไปขโมยหนังสือในบ้านบัณฑิตติง ข่งอี๋จี่และนายติงต่างก็เป็นปัญญาชนที่ใคร่จะแสวงหาโชคลาภและความเจริญในชีวิตขุนนาง แต่ความแตกต่างเริ่มเกิดขึ้นเมื่อคนหนึ่งสอบผ่าน จากนั้น เขาทั้งสองก็มีฐานะเหลื่อมล้ำกันราวกับฟ้ากับดิน เราย่อมมองเห็นข้อเท็จจริงจากตัวอย่างชะตากรรมของข่งอี๋จี่และบัณฑิตติงว่า ระบบการสอบแบบนี้ สร้างคนให้กินคน และเหยื่อให้ถูกกลืนกินได้ง่ายดายแค่ไหน

เรื่องสั้น ๆ นี้ ถือว่าเป็นเรื่องที่วิจารณ์ และสะท้อนให้เห็นถึงอันตรายของระบบการสอบจอหงวนที่ถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลาสิบกว่าศตวรรษได้ดีที่สุดและลึกซึ้งที่สุดเรื่องหนึ่ง

---

(15) ระบบนี้ถูกยกเลิกไปในปี 1905

(16) C.T. Hsia, **A History of Modern Chinese Fiction,** (Yale University Press 1961) P 39.

(17) **รวมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เปลวเทียน) หน้า 34

(18) เพิ่งอ้าง หน้า 31

(19) เพิ่งอ้าง หน้า 34

บนหลุมฝังศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารชีวิต มีพวงหรีดวางอยู่พวงหนึ่ง

5 ยา (1919)

มีนักเขียนไม่น้อยกลัวผู้อ่านจะไม่เข้าใจเรื่องที่เขาแต่ง เลยเสนอเรื่องไว้ยืดยาวซ้ำซากคล้ายกับเป็นการเทศน์ให้ชาวบ้านฟัง โดยเฉพาะงานเขียนที่มีลักษณะโน้มน้าวให้เกิดความเลื่อมใสทางลัทธิการเมืองแล้ว เกือบจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้หัวสมองตัวเองในการวินิจฉัยปัญหาเลย มีวรรณกรรมไม่น้อยจะกล่าวถึงปัญหาจีนสมัยโค่นล้มราชวงศ์เช็งใหม่ ๆ ว่าการปฏิวัตินั้นเป็นการปฏิวัติที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะโครงสร้างของสังคมยังคงเหมือนเดิม ปัญหาที่หมักหมมมานานยังไม่ได้รับการแก้ไข การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเด็ดเอายอดออก และสับเปลี่ยนตัวบุคคลระดับยอดของสังคม วรรณกรรมบางเล่มมีการเสนอแนะให้นำลัทธิการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งมาแก้ปัญหาของชาติและของสังคม มีวรรณกรรมบางเล่มที่อยู่ในข่ายนี้เคยโด่งดัง และได้รับการต้อนรับอย่างดีจากผู้อ่านหนุ่ม ๆ สาว ๆ แต่ความเลื่อมใสของผู้คนที่มีต่อวรรณกรรมประเภท *"กลัวเขาจะไม่เข้าใจ"* ก็เสื่อมไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่านอกจากลีลาการประพันธ์เป็นไปแบบเทศนาสั่งสอนแล้ว ยังมีการมองปัญหาที่ไม่ค่อยลึกซึ้งนัก ที่สำคัญที่ทำให้เรื่องไม่น่าสนใจก็คือ โยนความผิดทั้งหมดให้รัฐบาลสมัยนั้น โดยไม่ได้พูดถึงปัญหาอันละเอียดอ่อนที่ลึกล้ำกว่านั้น แต่สำหรับหลู่ซิ่นแล้ว เขาไม่มองปัญหาตื้น ๆ อย่างนั้น ดังจะเห็นได้จาก **"ยา"** ของเขา

"ยา" ของหลู่ซิ่นเป็นเรื่องสั้นที่พูดถึงการตายของเด็กหนุ่มตระกูลเซี่ยที่ถูกประหารชีวิตเมื่อครั้งทำการปฏิวัติเพราะถูกลุงเอาความไปแจ้งให้ทางการทราบ ในขณะที่เขาถูกประหารนั้น ได้มีเด็กหนุ่มตระกูลฮ่าคนหนึ่งล้มป่วยด้วยวัณโรค มีคนแนะนำตามความ

เชื่อทางไสยศาสตร์ ให้พ่อแม่ตระกูลฮว่าหาหมานโถว (ซาละเปาไม่มีไส้) จุ่มโลหิตสด ๆ ของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารชีวิตมาให้เด็กกิน แล้วจะหาย พ่อแม่เด็กหนุ่มจึงเอาเงินที่เก็บออมมานานไปให้เพชฌฆาตให้เขาช่วยเอาหมานโถวไปจุ่มโลหิตชายหนุ่มอีกคนหนึ่งตามที่ได้รับการแนะนำ ผลปรากฏว่าทำให้ลูกชายตายเร็วยิ่งขึ้น ศพของเด็กหนุ่มทั้งสองถูกฝังไว้ใกล้ ๆ กัน แม่ของเด็กหนุ่มทั้งสองได้นำของไปเซ่นไหว้สุสานของลูกซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน ปรากฏว่าบนหลุมฝังศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารนั้นมีพวงหรีดวางอยู่พวงหนึ่ง มีอีกาเกาะอยู่บนยอดไม้ซึ่งอยู่เหนือหลุมฝังศพทั้งสองอยู่ตัวหนึ่ง อีกามิได้ไหวติง มีลักษณะคล้ายรูปปั้น

เรื่องนี้ถ้าไม่อ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ อาจมองไม่ออกว่าผู้แต่งต้องการจะพูดอะไร มันเป็นเรื่องที่พูดถึงการตายของเด็กหนุ่มสองคน คนหนึ่งถูกประหารเพราะความโลภของลุงเป็นต้นเหตุ และเด็กหนุ่มอีกคนหนึ่งก็ตายเพราะความโง่เขลาของพ่อแม่ ผู้คนเฉยเมยต่อการตายของเด็กหนุ่มที่ถูกประหาร พวกเขามองไม่เห็นประโยชน์ที่เขาได้พยายามกระทำไป เห็นว่าแส่หาที่ตาย เป็นเรื่องที่สมน้ำหน้า กรณีของเด็กหนุ่มที่ตายเพราะความโง่เขลาของพ่อแม่นั้น ก็ไม่ได้รับความสนใจจากผู้คนมากนัก เห็นว่าฟ้าดินลิขิตไว้แล้ว หารู้และยอมรับไม่ว่า คำแนะนำของพวกเขาเองทำให้เด็กหนุ่มนั้นตาย

ตระกูลทั้งสองนี้เมื่อรวมกันแล้วมีความหมายว่าเป็นประเทศจีน (ฮว่าเซี่ย เป็นอีกชื่อหนึ่งของจีน) ชะตากรรมของเด็กหนุ่มสองคนนี้จึงมีความหมายพิเศษ คือหมายถึงชะตากรรมของประเทศจีนด้วย เด็กหนุ่มทั้งสองทำไมถึงตาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งชะตาของประเทศจีนและชาวจีน ทำไมถึงได้น่าเศร้านั้นเป็นสิ่งที่ผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านใคร่ครวญศึกษา แม่ของเด็กหนุ่มทั้งสองจะต้องโศกเศร้าเสียใจที่ต้องสูญเสียลูก ชะตาของเด็กที่ต้องเสียชีวิตเพราะได้รับการรักษาด้วยวิธีการอันประหลาดนั้น เพราะพ่อแม่และผู้ให้คำแนะนำ รวมทั้งสังคมที่แวดล้อม เด็กหนุ่มมีความโง่เขลา หลงเชื่ออะไรผิด ๆ ถูก ๆ ทำอะไรไม่มีเหตุผล สิ่งที่คนโบราณว่ามานั้นเป็นต้องถูกเสมอไป ใครแสดงความคลางแคลงใจย่อมต้องถูกประณาม ถูกสั่งสอน บางทีก็ถูกลงโทษ ปรัชญาความคิดของจีนไม่ส่งเสริมให้แสวงหาเหตุผลเพื่อศึกษาแก่นแท้ของสรรพสิ่ง กลับมุ่งอบรมศีลธรรมเป็นใหญ่ เชื่อฟังไว้เป็นดี โดยเฉพาะคำพูดของคนโบราณกตัญญูกตเวทีเป็นสิ่งที่ดีงาม ดังเช่นนิทานยอดกตัญญูเรื่องหนึ่งที่บอกว่าเป็นโจรก็ไม่มีความผิด ขอให้เอาสิ่งที่ขโมยมานั้นมาให้แม่ของตน

ความกตัญญูเป็นสิ่งที่ดีงาม แต่ก็นำหายนะมาสู่เด็ก ๆ ได้ เพราะผู้ใหญ่ก็ไม่ได้มีเหตุผลเสมอไป

หลู่ซินมีความเห็นว่า ของที่ดีงามมาแต่แรกอาจกลายเป็นของที่เลวร้ายได้ ในที่สุดหายนะก็มาถึงเราจนได้ ดังเช่นพ่อแม่ของเด็กที่ตายเพราะกินหมานโถวชุบโลหิต แต่ที่น่าเศร้าที่สุดคือการสูญเสียลูกนั้นยังไม่ทำให้พวกเขาได้ข้อคิดแม้กระทั่งพ่อแม่ที่เคราะห์ร้าย ยังไม่ได้บทเรียนอะไรจากการสูญเสียบุตร คนอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ยิ่งไม่แยแส หลู่ซินจึงเห็นว่าความอวิชชาของชาวจีนลักษณะนี้มีอันตรายยิ่งกว่าการถูกเชือดเฉือนของต่างชาติ หายนะของชาวจีนอยู่ที่ว่าวัฒนธรรมอันรุ่งโรจน์ที่ชาวจีนโอ้อวดภูมิใจนั้นได้ทำให้ชาวจีนเองไม่รู้จักไตร่ตรอง เขาจึงพยายามชี้ให้เห็นรากเง่าของความเลวร้ายนี้

ส่วนโศกนาฏกรรมของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารนั้นอยู่ที่ว่าผู้คนรับรู้การเสียชีวิตของเขาด้วยความเฉยเมย บางคนยังเห็นว่าเป็นการตายที่สมน้ำหน้าด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะคนส่วนใหญ่ในสมัยนั้นไม่เข้าใจความหมายและความจำเป็นของการปฏิวัติ เห็นว่าเป็นการกระทำของขบถมากกว่า การตายของเด็กหนุ่มเกือบเป็นการพลีชีพที่สูญเปล่าจริง ๆ มิหนำซ้ำโลหิตที่หลั่งเพื่อชาติของเขายังถูกนำไปให้เด็กหนุ่มทานจนพินาศไปอีกชีวิตหนึ่ง

อย่างไรก็ตามหลู่ซินมองการตายของเด็กหนุ่มสองคนนี้แตกต่างกัน เขาเห็นว่าเด็กหนุ่มที่ถูกประหารมิได้ตายฟรี การที่มีคนเอาพวงหรีดมาวางไว้บนหลุมศพของเด็กหนุ่มที่ถูกประหาร ย่อมแสดงให้เห็นว่ายังมีคนเห็นด้วยกับพฤติกรรมของเขาที่ต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ ส่วนอีกาที่ไม่ไหวติงบนยอดไม้เหนือหลุมฝังศพทั้งสอง และไม่มีปฏิกิริยาต่อคำพูดของแม่ของเด็กหนุ่มที่ถูกประหารย่อมชี้ให้เห็นว่าสวรรค์มิได้รับรู้เรื่องทั้งปวงที่เกิดแก่มนุษย์ ปัญหาของมนุษย์ ๆ ต้องแก้เอง จะรอให้เทวดามาช่วยนั้นย่อมไม่ได้

6 เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง (1920)

ดูจากเรื่องสั้นต่าง ๆ ของหลู่ซินแล้ว จะพบว่าเขาจะประณามและถากถางสังคมด้วยวิธีการที่แยบยล แต่เขาก็มิได้ประณามผู้อื่นและสังคมเท่านั้น เขายังได้ศึกษาตัวเองด้วย และได้สดุดีบุคคลที่สังคมตราหน้าว่าเป็นคนต่ำต้อยอย่างเช่นที่ปรากฏใน **"เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง"** นี้

ในเรื่องนี้พูดถึงประสบการณ์ของเขาว่า ครั้งหนึ่งขณะที่เขา

(หลู่ซิ่น) นั่งรถลากในปักกิ่งนั้น รถไปเฉี่ยวเอาสตรีชราผู้หนึ่งเข้าจนหล่อนหกล้มลง หลู่ซิ่นเห็นว่าหล่อนเสแสร้ง และคิดว่า คนลากรถน่าจะลากผ่านไปเสีย แต่คนลากรถกลับหยุดลง ไปพยุงหล่อนขึ้นมาแล้วพาหล่อนไปโรงพักที่อยู่ใกล้ ๆ อีกสักครู่ก็ออกมาบอกหลู่ซิ่นว่าให้ว่าจ้างรถคนลากคันอื่น ตำรวจต้องการสอบสวนเขา.....

ผู้แต่งกล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า พฤติกรรมของคนลากรถทำให้เขาละอายใจ ทำให้รู้สึกว่าตัวเองหดเล็กลงขณะที่ร่างเงาของคนลากรถนั้นสูงใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ

เรื่องนี้นอกจากวิเคราะห์ตัวเองแล้ว ก็เป็นการสดุดีเกียรติคุณของชนชั้นที่สังคมไม่ค่อยให้เกียรติ หลู่ซิ่นไม่ได้กล่าวชมศักดิ์ศรีของผู้ใช้แรงงานด้วยคำพูดที่แจ่มแจ้ง และมิได้ตระโกนคำขวัญเพื่อให้ชนชั้นกรรมาชีพลุกขึ้นก่อการปฏิวัติอย่างที่คนทั่วไปชอบทำกัน[20]

แต่เขาได้ใช้เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจอันสูงส่งและบริสุทธิ์ของชนชั้นที่ใช้แรงงาน และยังกล่าวต่อไปอีกว่า คนลากรถทำให้เขาละอายใจ ขณะเดียวกันพฤติกรรมของคนลากรถก็บันดาลพลังความหวังและความกล้าหาญให้บังเกิดขึ้นในตัวผู้แต่งด้วย

"จนบัดนี้ ก็ยังจำเรื่องได้ดีอยู่ เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงทนรับความเจ็บปวดรวดร้าวใจ โดยพยายามที่จะหันมามองตัวเองอยู่เสมอ สำหรับข้าพเจ้า เรื่องการเมืองการทหารในหลายปีมานี้ลืมเลือนไปเหมือนกับ "จินตกวีนิพนธ์ของขงจื๊อ" ที่อ่านในสมัยเด็กนั้นแล้ว มีแต่เรื่องเล็ก ๆ เรื่องนี้เท่านั้นที่มักปรากฏขึ้นในสมองของข้าพเจ้าบ่อย ๆ บางครั้งมันกลับแจ่มชัดยิ่งขึ้น ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกละอายใจ และเร่งข้าพเจ้าให้กลับตัวเสียใหม่ ทั้งเพิ่มความกล้าหาญและความหวังให้ข้าพเจ้ามากขึ้น"[21]

(เรื่องเล็ก ๆ เรื่องหนึ่ง)

7 บ้านเกิด (1921)

เรื่องสั้นของหลู่ซิ่นหลายเรื่องใช้ฉากหลู่เจิ่น (นามสมมุติของบ้านเกิดของเขา) ส่วน **"บ้านเกิด"** นั้น เป็นเรื่องที่พูดถึงถิ่นกำเนิด

[20] เหยานายหลิง (บรรณาธิการ) **นักประพันธ์ปัจจุบัน** (ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ต้าตี้ 1971) หน้า 16

[21] **ชุมนุมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น** (กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เปลวเทียน) หน้า 67

ความสัมพันธ์ของหลู่ซิ่นกับยุ่นถูได้ห่างเหินไป แต่มิตรภาพนั้นได้ไปปรากฏอีกครั้ง ระหว่างหลานชายของหลู่ซิ่นและลูกชายของยุ่นถู

ของเขาโดยตรง เขามีโอกาสกลับไปสู่บ้านเกิดอีกครั้งหลังจากจากมานานถึง 20 กว่าปี เขาพบว่าทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปในแง่ที่เลวร้ายลง ขนบธรรมเนียมที่ยึดมั่นมาแต่โบราณกาลทำให้ยุ่นถู่ เพื่อนเล่นในวัยเด็กของเขาห่างเหินและยำเกรงเขา เรียกเขาว่า "นาย" ยุ่นถู่ได้เปลี่ยนไปเป็นคนละคน ความน่ารัก ความเป็นกันเอง ความไร้เดียงสา และคุณสมบัติต่าง ๆ ของเด็กที่เป็นคนสนุกร่าเริงนั้นได้หายไปจากตัวเขา กลายเป็นคนที่มีความกังวลบนใบหน้าอยู่ตลอดเวลา คำบอกเล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่นั้นได้สะท้อนภาพชีวิตชาวนาที่แร้นแค้นทั่ว ๆ ไปได้เป็นอย่างดี

"เต็มที่ครับนาย ลูกคนที่หกพอช่วยงานได้บ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่ค่อยพอกินอีกน่ะแหละ.... บ้านเมืองก็ไม่ค่อยสงบ.... ไม่ว่าที่ไหน ๆ จะเอาเงินกันทั้งนั้น เอาอะไรแน่ไม่ได้.... การเก็บเกี่ยวก็ไม่ดี ปลูกอะไรออกมา หาบไปขายก็ต้องเสียภาษีกันเรื่อยไปจนขาดทุน ไม่เอาไปขายรีก็จะเสีย..."[22]

(บ้านเกิด)

เมื่อหลู่ซิ่นจะยกของที่ยุ่นถู่อยากได้ให้นั้น นอกจากเก้าอี้ ม้ายาวแล้ว เขายังเลือกเอากระถางธูปและเชิงเทียนไปด้วย ซึ่งหมายความว่าเขาจะเอาสองสิ่งหลังไปไหว้เจ้าว หลู่ซิ่นเห็นแล้วอดหัวเราะและรู้สึกหดหู่ใจไม่ได้ เพราะยุ่นถู่ให้ความหวังไว้กับสิ่งลม ๆ แล้ง ๆ ที่มิอาจกลายเป็นความจริงได้ หลู่ซิ่นหวังว่าชีวิตความเป็นอยู่ของยุ่นถู่ (ชาวนา) จะดีขึ้น และความสัมพันธ์ของหลานชายหลู่ซิ่นกับลูกชายยุ่นถู่ ซึ่งเกิดสนิทรักใคร่กันเมื่อเจอกันครั้งแรกคงจะไม่มีอะไรมาทำให้ต้องห่างเหินเช่นเขากันยุ่นถู่ แต่เมื่อคิดถึงความหวังแล้วก็อดท้อแท้ใจไม่ได้ เพราะคนเราไม่ได้ทำอะไรสมหวังเสมอไป อย่างไรก็ตาม ตอนท้ายของเรื่องนั้น หลู่ซิ่นก็ได้ให้เห็นข้อคิดที่สำคัญข้อหนึ่งว่า

"... อันความหวังนั้นจะเรียกว่ามีหรือไม่มีไม่ได้ทั้งนั้นเช่นเดียวกับหนทางบนผืนดิน ความจริงบนผืนดินหามีหนทางมาก่อนไม่ เมื่อผู้คนสัญจรไปมามากเข้า จึงได้เกิดมีหนทางขึ้นมาต่างหาก"[23]

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าทุกอย่างจะสำเร็จได้ ก็ต้องลงมือปฏิบัติ จะงอมืองอเท้า รอคอยความมหัศจรรย์ให้บังเกิดนั้นย่อมไม่ได้

8 "ประวัติจริงของ อา Q" (1921)[24]

"ประวัติจริงของอา Q" เป็นเรื่องสั้นขนาดยาวเรื่องเดียวของหลู่ซิ่น มีความยาวประมาณ 13,000 คำเท่านั้น แต่เรื่องนี้ถือเป็น

อา Q รังแกแม่ชี
ไปจับแก้มหล่อนแล้วพูดว่า
"พระจับได้ ทำไมผมจะจับไม่ได้"

เรื่องที่ดีเด่นที่สุดของหลู่ซิ่น และของวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ด้วย เรื่องนี้กับ **"เที่ยงคืน"** (1933) ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องยาวที่พูดถึงชีวิตชาวเมืองและนายทุนที่แต่งโดย เหมาตุ้น (1896-1981) นั้น ถือเป็นสองอมตะนวนิยายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของวรรณกรรมจีนสมัยใหม่.

"ประวัติจริงของอา Q" เป็นนวนิยายที่พูดถึงเรื่องราวของอา Q" ชาวนาที่ไม่มีที่นาและที่พักอาศัยของตัวเอง อาศัยอยู่ตามศาลเจ้าที่อยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีอาชีพรับจ้างทำงานที่ต้องใช้แรงงานไปวัน ๆ เขาเป็นคนที่ถูกวัฒนธรรมและสภาพสังคมที่ปราศจากความเป็นธรรม ริดรอนสิทธิจนหมดสภาพความเป็นคน ไม่ทราบแม้กระทั่งชื่อแซ่ของตัวเอง เห็นใครได้ดิบได้ดีก็ดูเอาว่านั่นเป็นแซ่ของตัวเอง เขาถูกผู้ดีและชาวบ้านรังแกอยู่ตลอดเวลา เมื่อถูกผู้ที่แข็งแรงกว่ารังแกแล้ว ก็ได้แต่ถลึงตามองด้วยความโมโห และสาปแช่งในใจหรือไม่ก็นึกเสียว่าถูกลูกรังแก คนอื่นยังไม่มีสิทธิ์มารังแกเขา บรรพบุรุษของตัวเขาเหนือกว่าแยะ รอไว้ให้ลูกได้ดิบได้ดีแล้วค่อยแก้แค้นเอา บางทีเมื่อถูกรังแกหรือถูกตบตี อา Q กลับตบหน้าตัวเอง ราวกับว่าทำเช่นนั้นได้แก้แค้นเรียบร้อยแล้ว ที่ร้ายที่สุดคือเมื่อถูกรังแกแล้ว ถ้าเขาไปเจอคนที่อ่อนแอกว่าเข้า ก็จะระบายความแค้นใส่คนนั้น อย่างเช่น ไปจับแก้มแม่ชี เป็นต้น นี่เป็นวิธีที่จะ "ได้ชัยชนะ" ของอา Q สังคมที่ไม่เป็นธรรมทำให้เขากลายเป็นคนที่มีนิสัยเป็นทาสไปโดยไม่รู้ตัว หลู่ซิ่นนอกจากวาดภาพบุคคลที่เป็นเหยื่อของสังคมเช่น อา Q แล้วยังได้สะท้อนให้เห็นชีวิตอันแร้นแค้นของชาวนา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ ของประเทศ หลู่ซิ่นยังได้ชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องและความฉาบฉวยของการปฏิวัติที่นำโดย ดร.ซุนยัดเซน การปฏิวัติไม่เพียงแต่ไม่ได้ปลดแอกให้คนที่น่าสงสาร เช่น อา Q กลับจับเขาประหารชีวิตเสีย ทั้ง ๆ ที่อา Q ก็ใฝ่ฝันถึงการปฏิวัติ อา Q ไม่ทราบว่าปฏิวัตินั้นทำไปเพื่ออะไร แต่คนที่เคยรังแกเขามาตลอดเวลาพอได้ยินคำว่าปฏิวัติก็ขวัญหนีดีฝ่อ อา Q เลยเกิดความเลื่อมใสทันที แต่ผลปรากฏว่า คนเหล่านั้นกลับสามารถร่วมมือกับทหารปฏิวัติอย่างรวดเร็วด้วยวิธีที่จอมปลอมและจับอา Q ฆ่าเสีย หลู่ซิ่นเห็นว่า การที่ทหารปฏิวัติร่วมมือกับคนที่คอยแต่เอาเปรียบชาวบ้านและกำจัดผู้ถูกเอาเปรียบนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า คณะปฏิวัติยังมองไม่เห็นรากเง่าของปัญหา ปัญหาชาวนา ปัญหาความอดอยากที่เป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดจึงไม่ได้รับการแก้ไขแม้แต่น้อยจากการปฏิวัติครั้งนั้น

(22) เพิ่งอ้าง หน้า 92
(23) เพิ่งอ้าง หน้า 96
(24) จะวิเคราะห์เรื่องนี้ให้ละเอียดในบทความอื่น

หลู่ซิ่นเป็นนักเขียนที่วิเคราะห์ปัญหา แต่ไม่ได้เสนอวิธีแก้ไขปัญหานั้น ๆ แต่ปัญหาที่เขาชี้ให้เห็นนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรง และควรหาทางแก้ไข งานเขียนของเขาจึงเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเสริมคำตอบเอาง่าย ๆ งานเขียนของหลู่ซิ่นโดยเฉพาะหลังจากเขาถึงแก่กรรมไปแล้วในปี 1936 ได้รับการหยิบยกขึ้นมาอ้างอิงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะประวัติจริงของอา Q แล้ว ได้รับการศึกษาอ้างอิงอยู่ตลอดเวลาจนทุกวันนี้ เพราะเป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของชาวจีนและสะท้อนรากเง่าของความเลวร้ายต่าง ๆ ของสังคม

นอกจากเรื่องสั้นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ เรื่องอื่น ๆ ของเขาก็เป็นการศึกษาหรือสะท้อนปัญหาสังคมในแง่มุมอื่น ๆ แต่เนื่องจากหน้ากระดาษมีน้อย จึงขอแนะนำเรื่องที่สำคัญบางเรื่องเพียงคร่าว ๆ เท่านั้น

9 ไหว้จ้าว (1924)

เรื่องสั้นส่วนใหญ่ของหลู่ซิ่นนั้น จะเป็นการพูดถึงชะตากรรมของผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม จะมีตัวละครที่ได้รับเคราะห์กรรมกลุ่มหนึ่ง ความได้เปรียบเสียเปรียบนั้นสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่ถูกบิดเบือน และผู้ที่เสียเปรียบก็จะเสียเปรียบเรื่อยไป ไม่มีวันได้เงยหน้าอ้าปาก หลู่ซิ่นเรียกวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมจนมีคนได้รับเคราะห์ต่าง ๆ ว่าเป็นวัฒนธรรมแบบ **"คนกินคน"** แต่หลู่ซิ่นก็ไม่ได้ตะโกนกู่ร้องให้ ผู้เคราะห์ร้ายและเหยื่อของสังคมทั้งหลายรวมตัวกันต่อสู้โค่นล้มหรือขจัดศัตรูของสังคมอย่างเช่นที่นักเขียนบางคนนิยมทำกัน แต่งานเขียนของเขากลับเป็นที่ยอมรับว่ามีพลังที่สุด เพราะตัวอย่างชีวิตผู้ได้รับเคราะห์กรรมนั้นเป็นสิ่งที่สะเทือนอารมณ์ ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดมากมาย เช่น ในเรื่อง "ไหว้จ้าว" นั้นพูดถึงชะตากรรมของสตรีที่สูญเสียสามี เลยถูกขายให้ชายอีกคนหนึ่ง และเมื่อสามีคนที่สองตายด้วยไข้รากสาด ชาวบ้านก็เห็นว่าเป็น "หญิงกินผัว" เป็นคนอัปรีย์ไปที่ไหนก็มีแต่คนรังเกียจ เจ้าของบ้านที่หล่อนทำงานอยู่นั้นไม่ยอมให้หล่อนแตะต้องของไหว้จ้าว กลัวว่าจะไม่เป็นมงคล เดี๋ยววิญญาณบรรพบุรุษและเทวดาต่าง ๆ จะไม่ยอมกิน มีคนบอกหล่อนว่าควรบริจาคเงินสร้างธรณีประตูในศาลเจ้าให้ผู้คนนับหมื่นนับแสนเหยียบย่ำจะได้ชำระมลทินตัวเองที่ทำผิดประเพณี ที่บังอาจแต่งงานถึงสองครั้ง ไม่เช่นนั้นตายแล้วยมบาลจะต้องเลื่อยหล่อนออกเป็นสองข้างเพื่อแบ่งแต่ละข้างให้สามีแต่ละคน

เรื่องนี้เริ่มต้นด้วยนางเสียงหลิน ถามผู้แต่งว่านรกมีจริงหรือ

นางเสียงหลินกลัวว่าหลังจากตายไปแล้วจะถูกผ่าออกเป็นสองข้าง เพื่อแบ่งให้สามีสองคนที่ตายไป

ไม่ และติดตามด้วยคำบอกเล่าที่ว่าหล่อนกลัวว่าตายแล้วจะถูกยมบาลลงโทษ ถูกเอาไปผ่าออกเป็นสองข้าง ชะตากรรมของนางเสียงหลินนับว่าน่าสมเพชที่สุด หล่อนสูญเสียสามีคนแรก หล่อนไม่ต้องการแต่งงานใหม่ เพราะวัฒนธรรมจีนที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อสอนหล่อนว่าแต่งงานใหม่นั้นไม่ดี ซึ่งถือว่าไม่ให้ความเป็นธรรมแก่สตรีอยู่แล้ว แต่แล้วหล่อนยังไม่มีสิทธิครองความเป็นหม้ายเสียด้วยซ้ำ เพราะถูกขายให้ชายอีกคนหนึ่งเพื่อครอบครัว สามีที่ตายไปจะได้นำเงินไปหา (ซื้อ) ภรรยาให้แก่น้องของสามีหล่อน ต่อมาไม่นานหล่อนก็สูญเสียสามีคนที่สองและบุตรที่เกิดกับสามีคนที่สองไป ชะตาของหล่อนนั้นถือว่าน่าเศร้าจริง ๆ หล่อนเลยหมดอาลัยตายอยาก หวังอย่างเดียวคือตายไปแล้ว อย่าได้ถูกผ่าเป็นสองข้าง และจะทำบุญทำทานเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษ แต่ว่าความเชื่ออันงมงายของเจ้าของบ้านทำให้เขาไม่ยอมให้หล่อนแตะต้องของที่จะใช้ในการไหว้จ้าว หล่อนเลยหมดโอกาสที่จะได้ทำบุญไหว้จ้าวเพื่อหวังกุศลเช่นคนอื่น และหล่อนถึงแก่กรรมในวันที่คนอื่นไหว้จ้าวกัน ที่ร้ายที่สุดคือ การตายของหล่อนกลับถูกสาปแช่งอีก เพราะหล่อนมาตายในเวลาอันเป็นมงคล

"ก่อนก็ไม่ก่อน หลังก็ไม่หลัง เจาะจงเลือกเอาอีตอนนี้ - สอให้เห็นทีเดียวว่ามันเป็นคนชาติชั่ว"

นี่เป็นคำสบถของเถ้าแก่นางเสียงหลิน เมื่อทราบว่าหล่อนได้ตายไปแล้ว

นางเสียงหลินเกิดมาเป็นคน แต่ไม่ได้อยู่อย่างคนและตายแบบคน ซึ่งต้องมีปัจจัยอันสำคัญทำให้ชะตากรรมหล่อนเป็นเช่นนั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผู้แต่งต้องการสะท้อนความเลวร้ายของสังคมที่ปราศจากความเป็นธรรม จนผู้คนได้รับเคราะห์กรรมต่าง ๆ นานา แต่อะไรเป็นรากเง่าของความเลวร้ายทั้งปวง เป็นอย่างไร และควรจะแก้ไขอย่างไรนั้น ผู้แต่งมิได้กล่าวอย่างชัดเจน ทิ้งให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบเอาเอง

เรื่อง **"ในร้านเหล้า" (1924)** และ **"ผู้ถือสันโดด" (1925)** นั้นเป็นเรื่องที่พูดถึงปัญญาชนหัวใหม่ที่ต้องละทิ้งอุดมการณ์ ถูกสังคมที่ตัวเองเคยประนามกลืนกินเข้าไปแต่ละวัน เช่นตัวละครเอกของ "ในร้านเหล้า" นั้นได้กลายเป็นคนอย่างไรก็ได้ ใครว่าก็ว่าตาม หรือทำตามกลายเป็นคนที่มองโลกในแง่ร้าย ไม่ยอมให้ใครมาพูดถึงอดีตของตัวเอง เพราะการรำลึกถึงอดีตมีแต่ทำให้ต้องโศกเศร้าใจ ทั้งยังไม่อยากประนามวัฒนธรรมที่เคยเห็นว่าไม่ดี เพราะกลัวจะทำให้ใคร ๆ ผิดหวังด้วยทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็คิดว่าไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น

เช่นแม้ให้เขาไปย้ายหลุมศพให้น้องที่เสียชีวิตตอนเด็ก ๆ เขาไปขุดหลุมพบว่า ซากศพได้เน่าเปื่อยจนไม่เหลืออะไรแล้ว แต่เขาก็ยังเอาผ้าห่อดินในหลุมไว้เอาไปฝังอีกทีหนึ่ง เพื่อหลอกแม่ให้สบายใจ

ส่วนตัวละครเอกของ "ผู้ถือสันโดด" นั้น เคยเป็นหัวก้าวหน้าที่น่ากลัวคนหนึ่ง ได้ถูกกีดกันออกจากที่ต่าง ๆ จนหางานหาการไม่ได้ ในที่สุด "เพื่อต่อชีวิตไปอีก 2-3 วัน" เขาถึงกับไปเป็นที่ปรึกษาให้แก่ "ผู้ใหญ่" ที่เขาเคยประนาม จากนั้นเขาก็ใช้ชีวิตเยี่ยงผู้มีบุญวาสนาทั้งหลาย เริ่มดูถูกคนยากคนจน หลังจากเขาตายไปแล้ว ทางการก็ให้แต่งชุดข้าราชการ ผู้แต่ง (หลู่ชิ่น) ได้บรรยายสภาพศพของเขาว่า

"เขาอยู่ในชุดเสื้อผ้าที่ไม่สมส่วน นอนหลับตาและหุบปากอย่างสงบ ที่มุมปากคล้ายกับมีรอยยิ้มอันเยือกเย็นปรากฏอยู่ เป็นรอยยิ้มที่เย้ยเยาะ ซากศพที่น่าขันนี้"(25)

10 กำสรวลอดีต (1925)

ปกติเรื่องของหลู่ชิ่นจะไม่ค่อยได้ พูดถึงเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ของหนุ่มสาวมากนักและเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ของหลู่ชิ่นนั้น จะมีความหมายที่ลึกซึ้ง สอดแทรกคติบางอย่างหรือไม่ก็สะท้อนปัญหาของสังคมในบางแง่ "กำสรวลอดีต" นั้นพูดถึงการตื่นตัวของหนุ่มสาวที่อยากจะมีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองของตัวเอง จื่อจินซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้แต่งงานอยู่กินกับเจียนเซิงโดยไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านของผู้ใด ฝ่ายหญิงมีความหนักแน่นมากตอนจะแต่งกับเจียนเซิง หล่อนพูดว่า

"ฉันเป็นตัวของฉันเอง ใครก็ไม่มีสิทธิ์จะมายุ่งกะเรื่องของฉัน"(26)

แต่หลังจากเขาทั้งสองอยู่กินด้วยกันแล้วก็ถูกสังคมประนาม และเจียนเซิงก็ถูกไล่ออกจากงาน ทั้งสองเลยมีชีวิตที่ลำบาก เจียนเซิงเริ่มรู้สึกว่าภรรยาเป็นภาระและเป็นต้นเหตุทำให้ตัวเองถูกออกจากงาน เลยคิดจะเลิกกับหล่อน และเขาก็บอกหล่อนตรง ๆ ว่าไม่รักหล่อนแล้ว

"... อีกทั้งเธอก็จะได้หมดห่วง และมุ่งไปข้างหน้าอย่างองอาจ เธอจะให้ฉันพูดตรง ๆ จริงสิ คนเราไม่ควรจะมีมารยา ฉันบอกกับเธอตรง ๆ ว่า เพราะฉันไม่รักเธอเสียแล้ว แต่นี่จะเป็นการดีสำหรับเธอทีเดียว เพราะเธอจะได้ดำเนินงานโดยปราศจากความห่วงกังวล..."(27)

หล่อนที่เคยเป็นคนหนักแน่น ก็เพราะหล่อนรักเจียนเซิง แต่กลับถูกขับไล่เช่นนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเศร้าของหล่อน และสะท้อนให้เห็นความไม่รับผิดชอบของฝ่ายชายที่เอาตัวรอดแต่ผู้เดียว และพฤติกรรมของเขาจะต้องได้รับการชดเชยด้วยความเสียใจภายหลัง เย็นวันหนึ่งเขากลับถึงบ้านพบว่าภรรยาไม่อยู่แล้ว สิ่งที่เขาพบเห็นและคำบอกเล่าของเจ้าของบ้านนั้นเป็นเรื่องที่สะเทือนอารมณ์ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังงงงวยอยู่นั้น ภริยาเจ้าของบ้านก็มาเรียกอยู่นอกหน้าต่าง

"วันนี้พ่อของจื่อจินมาที่นี่ รับแกกลับไปแล้ว" หล่อนพูดห้วน ๆ

นี่ก็เป็นเรื่องที่มิได้คาดคิด ข้าพเจ้ายืนจังงังอ้ำอึ้งอยู่กับที่คล้ายกับถูกฟาดโครมที่ท้ายทอย

"แกไปแล้วหรือครับ ?" ครู่ใหญ่ ข้าพเจ้าจึงถามประโยคนี้ขึ้น

"ไปแล้ว"

"แก - แกพูดอะไรมั่งหรือเปล่าครับ ?"

"ไม่ได้พูดอะไรเลย เพียงแต่วานฉันว่า เมื่อเห็นคุณกลับมา ก็ให้บอกคุณด้วยว่าแกไปแล้ว"(28)

ต่อมาอีกไม่นาน เจียนเซิงก็ได้ข่าวว่าหล่อนตายไปแล้ว และความตายของหล่อนก็ได้ให้บทเรียนแก่เขาดังนี้.-

"ข้าพเจ้าอยากจะให้สิ่งที่เรียกว่า ภูติผีและสิ่งที่เรียกว่าเมืองนรกนั้นมีจริง และถ้ามีจริง แม้จะอยู่ห่ามกลางเสียงคำรนของพายุร้าย ข้าพเจ้าก็จะดั้นด้นไปหาจื่อจุน (จื่อจิน) ให้จงได้ และจะบอกหล่อนถึงความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้า พร้อมกับอ้อนวอนให้หล่อนยกโทษให้ข้าพเจ้า หาไม่แล้ว ก็ขอให้เพลิงร้ายแห่งเมืองนรกโหมเอาข้าพเจ้า และเผาผลาญความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้าให้สิ้นสลายไป

.....

ข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้าจะต้องก้าวไปยังทางแห่งชีวิตใหม่ และก้าวแรกก็คือ บันทึกความเสียใจและความระทมทุกข์ของข้าพเจ้าเพื่อจื่อจินและข้าพเจ้าเอง

.....

ข้าพเจ้าจะก้าวออกไปเป็นก้าวแรกบนทางชีวิตใหม่ ข้าพเจ้าจะซ่อนความจริงไว้ในส่วนลึกแห่งความชอกช้าในดวงใจ และมุ่งเดินไปอย่างเชื่องช้า ๆ โดยใช้ความลืมเลือนและการพูดปดเป็นเครื่องนำทาง...(29)

---

(25) เพิ่งอ้าง หน้า 288

(26) เพิ่งอ้าง หน้า 292

(27) เพิ่งอ้าง หน้า 312

(28) เพิ่งอ้าง หน้า 314-315

(29) เพิ่งอ้าง หน้า 322

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่หลู่ซิ่นแต่งจากเรื่องจริงที่เกิดหลังการปฏิวัติวัฒนธรรมในปี 1919 จากเรื่องที่สะเทือนใจนี้ หลู่ซิ่นได้ชี้ให้เห็นถึงพลังอันน่ากลัวของขนบธรรมเนียมที่จะยังความหายนะให้แก่ผู้คนโดยเฉพาะสตรีได้อย่างง่ายดาย เป็นเรื่องที่หลู่ซิ่นต้องการชี้ให้เห็นปัญหาของสตรีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม เขาเห็นว่าตราบใดที่สตรียังไม่ได้รับสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพแล้ว ไม่ว่าสตรีจะตื่นตัวและกล้าเผชิญปัญหาแค่ไหนก็ตาม ความหวังที่จะได้รับการปลดปล่อยจากแอกของสังคมนั้นยังคงเลือนรางอยู่ดี

สรุปแล้ว งานเขียนของหลู่ซิ่นนั้น ไม่ว่าจะเป็นประเภทไหนก็ตาม จะชี้หรือสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสังคมและชาวจีนที่หมักหมมมาเป็นพัน ๆ ปี เรื่องสั้นของเขาได้รับยกย่องว่าเป็น**สัจจนิยาย**และเขาก็ได้รับยกย่องว่าเป็นนักเขียนที่ได้กล่าวถึงปัญหาของชาวจีนออกมาในรูปของศิลปได้มากที่สุดคนหนึ่ง งานเขียนของเขาจึงมีประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาหรือวิจารณ์สังคมจีนในสมัยนั้น

เมื่อพูดถึงหลู่ซิ่นแล้ว เรื่องที่คนชอบถกเถียงกันมากก็คือ **เขาเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ ถ้าไม่เป็น ทำไมเขาถึงได้รับการยกย่องจากคอมมิวนิสต์จีนมากมายเช่นนั้น**

ถ้าดูจากงานเขียนทั้งหมดของหลู่ซิ่นแล้ว เราอาจจะพูดได้ว่างานเขียนในช่วงแรก ๆ ที่เป็นเรื่องสั้น และความเรียงนั้นเป็นการพูดถึงปัญหาสังคมจีน เขาเพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงที่มาของความเลวร้ายทั้งปวง อย่างเช่นที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ ดังที่ได้หยิบยกมาอธิบายแล้ว แต่งานเขียนในช่วงหลังของเขานั้นมีความเข้มข้น และเผ็ดร้อน

ขึ้น และไม่ได้ออกมาในรูปของศิลปที่เป็นเรื่องสั้นอีก บางทีก็เป็นการวิจารณ์สังคมว่าเป็นความผิดพลาดของการปกครอง (ของก๊กหมิงตั๋ง) อย่างตรงไปตรงมา

หลู่ซิ่นเองมิได้ประกาศตัวว่าเป็นนักเขียนคอมมิวนิสต์อย่างโจ่งแจ้ง แต่เขาก็ได้สนับสนุนนักเขียนฝ่ายซ้ายอย่างค่อนข้างออกหน้าออกตา ได้ให้ข้อแนะนำต่าง ๆ แก่นักเขียนที่สังกัด "จั่วเหลียน" (สมาคมนักเขียนฝ่ายซ้าย) ที่ก่อตั้งในปี 1930 (สมาคมนี้สลายตัวไปในปี 1936 อันเป็นปีที่หลู่ซิ่นถึงแก่กรรม) สมาคมนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจนและได้รับความร่วมมือจากคอมมิวนิสต์ซึ่งสมัยนั้นยังต้องคอยหลบหนีการปราบปรามของก๊กหมิงตั๋งอยู่

ตลอดชีวิตของหลู่ซิ่นนั้น เขาพบเห็นแต่ความไม่เป็นธรรมในสังคม ภัยที่เกิดจากการคุกคามของประเทศล่าเมืองขึ้นที่กำลังแบ่งเฉือนจีน ภัยที่เกิดจากศึกของเหล่าขุนศึกที่ช่วงชิงผลประโยชน์และความเป็นใหญ่ รัสเซียเป็นประเทศที่เคยประสบปัญหาบางอย่างเช่นเดียวกับจีนมาก่อน และสามารถใช้ลัทธิคอมมิวนิสต์แก้ไขปัญหาบางอย่าง เช่นปัญหาเรื่องชนชั้นและชาวนาได้ หลู่ซิ่นก็อดที่จะเลื่อมใสความสำเร็จของรัสเซียในแง่นี้ไม่ได้ และเขาก็มีความเห็นใจพวกคอมมิวนิสต์ที่ถูกปราบปรามทั้ง ๆ ที่ได้ประกาศนโยบายเพื่อชาติและชาวจีน เขาเลยประณามพฤติกรรมของรัฐบาลสมัยนั้นในบทความที่เขียนในระยะหลัง และเป็นที่เพ่งเล็งของรัฐบาล เพราะนอกจากประณามรัฐบาลแล้ว งานเขียนบางประเภทยังแสดงออกซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาและเห็นอกเห็นใจคอมมิวนิสต์ที่รัฐบาลกำลังปราบปรามอยู่ด้วย พฤติกรรมของรัฐบาลก็ยิ่งทำให้หลู่ซิ่นเป็นปรปักษ์ต่อรัฐบาลมากขึ้น และผู้คนก็มักจะถือเอาพฤติกรรมของหลู่ซิ่นในแง่นี้ว่าเป็นคอมมิวนิสต์

เมื่อพูดถึงงานเขียนของหลู่ซิ่นแล้ว ก็อาจจะมองได้สองลักษณะ คือเป็นกลาง ๆ ในตอนแรกซึ่งมักจะเป็นการพูดถึงปัญหาสังคมทั่วไปแบบไม่ได้เข้าใครออกใคร และงานช่วงหลังจะมีลักษณะค่อนไปทางวรรณกรรมเพื่อกรรมาชีพ มีการพูดถึงพลังของมวลชนและประโยชน์ที่ได้จากการรวมตัวกัน แต่จะเป็นงานแบบไหนก็ตาม งานเขียนของเขามีเหตุมีผล มีการมองปัญหาที่ลึกซึ้งและเป็นธรรม เรื่องสั้นต่าง ๆ ที่เขียนในช่วงแรก ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ควรจะถือว่าเป็นวรรณกรรมที่อยู่เหนือการเมือง ไม่ใช่เป็นงานที่สนองลัทธิใดลัทธิหนึ่ง หรือรับใช้ใครโดยเฉพาะ ที่พูดถึงนั้นเป็นความจริง เป็นปัญหาร่วมของชาวจีนที่หมักหมมกันมาเป็นพัน ๆ ปี ไม่ใช่ปัญหาที่สามารถแก้ไขกันได้ง่าย ๆ เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน งานเขียนทำนองนี้เป็นเสมือนกระจกเงาบานหนึ่งที่สามารถสะท้อนโฉมหน้าของผู้อ่านได้ในเวลาเดียวกัน เช่นวิธีการที่จะได้ชัยชนะของอา Q เป็นต้น เป็นเรื่องที่เราเข้าใจและยอมรับว่าเรามีลักษณะเช่นนั้น แต่ไม่ใช่แก้ไขกันได้ง่าย ๆ หลู่ซิ่นเองเคยประณาม **"ศิลปเพื่อศิลป"** หรือ **"ศิลปบริสุทธิ์"** แต่งานเขียนของเขาบางชิ้นกำลังจะได้รับการศึกษาในแง่มุมใหม่ งานบางชิ้นซึ่งเดิมทีเป็นการสะท้อนเปิดโปง หรือถากถางอะไรบางอย่างนั้น ได้กลายเป็นงานที่ผู้ศึกษาสามารถนำไปอธิบายแก่นแท้ของจิตใจมนุษย์ได้ โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยวิทยาการใหม่ ๆ เช่น "ประวัติจริงของอา Q" นั้น สามารถจะใช้อธิบายว่าทำไมคนเราถึงได้มีนิสัยเป็นทาสด้วย ●

บรรณานุกรม

1. Lu Hsun. Selected Stories of Lu Hsun. Peking : Foreign Languages Press. 1972.
2. C.T. Hsia. A History of Modern Chinese Fiction. Yale University Press. 1961.
3. Feng Tzu-Kai. Cartoons of Lu Hsun's Selected Stories. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์จงหลิว, 1976.
4. ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ บรรณาธิการ รวมบทความเกี่ยวกับอารยธรรมตะวันออก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์. 2522.
5. หลู่ซิ่น. ชุมนุมเรื่องสั้นของหลู่ซิ่น, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เปลวเทียน. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)
6. หลู่ซิ่น. นวนิยายหลู่ซิ่นฉบับเลือกสรร. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ซินอี้. 1978.
7. ประเทศจีน (ฉบับกันพายน 1981). ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์เหอินหมิงฝ่าเป้า. 1981.
8. ประสบการณ์การเป็นนักเขียน. เซี่ยงไฮ้ : สำนักพิมพ์เทียนหม่าซูเตี่ยน. ฉบับพิมพ์ใหม่. 1978.
9. เหมาตุ้น. วรรณกรรมวิจารณ์. เซี่ยงไฮ้ : สำนักพิมพ์ซั่งไห่เหวินอี้. 1980.
10. เหยานายหลิง. บรรณาธิการ. นักประพันธ์ปัจจุบัน. ฮ่องกง : สำนักพิมพ์ต้าตี้. 1971.
11. หวางซีเย่น. วิจารณ์โศกนาฏกรรมของอา Q. เซี่ยงไฮ้ : สำนักพิมพ์ซินเหวินอี้. 1957.
12. สึบอและคณะ. แนะนำวรรณกรรมจีนและต่างประเทศ. มณฑลจิหลิน : สำนักพิมพ์เหอินหมิง. 1980.
13. ฟุจิโน อีวาโมโนและคณะ. สารานุกรมวรรณกรรมจีน. โตเกียว : สำนักพิมพ์โคบุนโด. 1972.

หมายเหตุ : 6-12 เป็นฉบับภาษาจีน 13 เป็นฉบับภาษาญี่ปุ่น